

Ryssland – folkbokföring, medborgarskap och identitetshandlingar

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation (2008). Den är sammanställd utifrån noggrant utvalda och allmänt tillgängliga informationskällor. Alla använda källor refereras. All information som presenteras, med undantag av obestridda/uppenbara fakta, har dubbelkontrollerats om inget annat anges.

Informationen har noggrant granskats, utvärderats och bearbetats under en begränsad tid. Sammanställningen gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende.

Om en specifik händelse, person eller organisation inte nämns i rapporten innebär inte detta att händelsen inte har ägt rum, eller att personen eller organisationen inte existerar. Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden.

Temarapport: Ryssland – folkbokföring, medborgarskap och identitetshandlingar

Rapport från Lifos, version 1.0

Omslagsbild: Wikicommons

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1. Medborgarskap.....	4
1.1. Sovjetiskt medborgarskap	4
1.2. Ansvarig myndighet och praktiskt förfarande	5
1.3. Lagstiftning kring förvärv och förlust av	5
medborgarskap	5
1.3.1. Barn	5
1.3.2. Förenklad och generell ansökningsprocess	6
1.3.3. Dubbelt medborgarskap	7
1.3.4. Förlust av medborgarskap	8
1.3.5. Förändrat medborgarskap vid territorieförändringar	8
1.3.6. Statslösa	9
2. Nationellt folkbokföringssystem	10
2.1. Rysk folkbokföringshistoria i korthet.....	10
2.2. Registrering av födsel mm.	11
2.2.1. Ansvarig myndighet	11
2.2.2. Regler och krav kring registrering	11
2.2.3. Samordning mellan myndigheter och regioner	12
2.3. Registrering av folkbokföringsadress.....	12
2.3.1. Ansvarig myndighet	12
2.3.2. Regler och krav kring registrering av.....	12
folkbokföringsadress	12
2.3.3. Samordning mellan myndigheter och regioner	15
3. Effektivitet i folkbokföring och utfärdande av handlingar	16
3.1. Orsaker till och konsekvenser av att inte vara folkbokförd.....	16
3.2. Nationella myndigheters inställning till	19
dokumentslöshet.....	19
4. Pass- och identitetshandlingar m.fl. handlingar	20
4.1. Ansvariga myndigheter	20
4.2. Förekommande handlingar.....	20
4.2.1. Inrikespass.....	20
4.2.2. Sovjetiska inrikespass	23
4.2.3. Utrikespass	23
4.2.4. Biometrisk pass	25
4.2.5. Sovjetiska utrikespass	26
4.2.6. ID-kort.....	26
4.2.7. Födelsebevis	27
4.2.8. Äktenskapsbevis.....	28
4.2.9. Dödsattest	29
4.2.10. Militärkort	30
4.3. Förekomst av korruption och andra.....	30
integritetshotande faktorer	30
4.4. Dokumentlöshet.....	31
5. Källförteckning	32

1. Medborgarskap

1.1. Sovjetiskt medborgarskap

Medborgarskapslagen som infördes 1991/1992 ersattes 2002 av den federala lagen Nr. 62-FZ. De som vid införandet av den gamla medborgarskapslagstiftningen enligt sin *propiska*¹ i inrikespasset var permanent bosatta i det som nu var ryskt territorium fick automatiskt ryskt medborgarskap, förutsatt att de inte aktivt frånsade sig det innan den 6 februari 1993. Den som innan 31 december 2000 ansökt om ryskt medborgarskap fick använda en förenklad process och hade även fram till det datumet en särskild rättsstatus, som ”medborgare i före detta Sovjetunionen.”²

Den gamla lagstiftningens förvirrande komplexitet anses ha bidragit till att många före detta sovjetmedborgare inte förvärvade ryskt medborgarskap under 1990-talet, något som fick konsekvenser när den nya lagen infördes. 2002 års medborgarskapslag försvårade naturalisering av medborgarskap. Istället för en förenklad process fick de med sovjetiskt medborgarskap ansöka via den allmänna naturaliseringsprocessen, som är betydligt mer komplicerad.³

Miljontals före detta sovjetmedborgare uppskattades i början av 2000-talet vara effektivt statslösa.⁴ I en rapport från 2012 skriver EUDO Citizenship Observatory att det fortfarande finns tusentals personer som, trots att de har rätt till det, inte har ryskt medborgarskap. Det gäller främst människor från utsatta grupper, som hemlösa, eller personer som av politiska eller religiösa övertygelser vägrar ersätta sina gamla pass. 2012 uppskattade ryska migrationsmyndigheterna FMS att 686 000 personer fortfarande hade sina gamla sovjetiska pass.⁵

Innan en reform som infördes 2014 då ansökningsprocessen förenklades för rysktalande (se 1.2.2. *Förenklad och generell ansökningsprocess*), var det i vissa fall svårt för forna sovjetiska medborgare att få ryskt medborgarskap. Enligt artikel 14 i medborgarskapslagen har personer med sovjetiskt medborgarskap, som bott och fortfarande bor inom det forna Sovjets gränser och inte fått medborgarskap i något av länderna eller har en förälder med ryskt medborgarskap utan att uppfylla artikel 13.1:s krav på fem års

¹ Se vidare 2.1. *Rysk folkbokföringshistoria i korthet* angående det sovjetiska propiska-systemet

² EUDO Citizenship Observatory, *Country Report: Russia*, 2012, <http://eudo-citizenship.eu/docs/CountryReports/Russia.pdf>, s.10-12

³ EUDO Citizenship Observatory, s.1

⁴ Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), *Russian Federation: 1) Acquisition of Russian citizenship; 2) propiska system*, 2004, https://www.ecoi.net/file_upload/response_en_63361.html

⁵ EUDO Citizenship Observatory, s.12-13

permanent bosättning i Ryssland, rätt att ansöka om medborgarskap under den förenklade processen.⁶

I praktiken såg det dock, enligt ett antal NGO:s, citerade i en rapport av österrikiska ACCORD, annorlunda ut. Många före detta sovjetiska medborgare nekades permanent folkbokföring på diskriminerande grunder, vilket efter lagändringen gjorde det omöjligt för dem att ansöka om medborgarskap. Utan detta ansågs personen vara tillfälligt bosatt i landet och fick ett migrationskort som begränsade uppehållstillståndet till tre månader. Om inte ett tillfälligt uppehållstillstånd anskaffats inom dessa tre månader hade myndigheterna rätt att deportera personen.⁷

1.2. Ansvarig myndighet och praktiskt förfarande

Den federala migrationsmyndigheten *Федеральная миграционная служба* (ФМС (FMS)) har sitt huvudsäte i Moskva och har utöver medborgarskapsfrågor även bland annat ansvar för att implementera migrationspolicy, utfärda utrikespass, viseringar och boenderegistrering. Myndigheten är indelad i nio distrikt som sedan i sin tur är indelade i ett stort antal regioner.⁸

För att ansöka om medborgarskap får den som bor i Ryssland kontakta sitt lokala FMS-kontor och där lämna in alla dokument. För den som bor utanför Ryssland går det att ansöka på en rysk ambassad eller konsulat. En administrativ avgift på 2 000 rubel tas ut för alla, förutom statslösa som tidigare varit sovjetiska medborgare och fortfarande bor i någon av de forna sovjetiska staterna.⁹

1.3. Lagstiftning kring förvärv och förlust av medborgarskap

1.3.1. Barn

Ett nyfött barn registreras på det lokala registreringskontoret *Управление Записи Актов Гражданского Состояния* (ЗАГС (ZAGS)) där föräldrarna bor, något som måste ske inom en månad efter barnets födelse (se vidare under 2.2.2. *Regler och krav kring registrering*).

Enligt artikel 12 i medborgarskapslagen får ett barn vid födseln ryskt medborgarskap, om en ensamstående förälder/ bägge föräldrarna har ryskt medborgarskap, oavsett var barnet är fött. Finns två föräldrar och bara ena föräldern har ryskt medborgarskap måste barnet födas i Ryssland för att få ryskt medborgarskap, alternativt riskera statslöshet om så inte är fallet. Ett barn upphittat i Ryssland med okända föräldrar får också ryskt

⁶ Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004), 2002, <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/4189>

⁷ ACCORD, 2004

⁸ Federal Migration Service (FMS), 2015, <http://www.en.fms.gov.ru/>

⁹ Moscow International Portal, *Russian citizenship*, 2015, http://moscow.ru/en/trip_planning/formality/migraleg/citizenship/

medborgarskap om föräldrarna inte gett sig tillkänna inom sex månader.¹⁰ Om barnet fötts utanför Ryssland med en rysk och en utländsk förälder måste båda föräldrarna ansöka om ryskt medborgarskap åt barnet enligt en förenklad process.¹¹ Ett lagförslag har lagts fram där godkännandet av den utländska föräldern inte längre skulle vara nödvändigt,¹² men det har enligt norska Landinfo troligtvis ännu inte realiserats.¹³

1.3.2. Förenklad och generell ansökningsprocess

Artikel 13 och 14 i den ryska medborgarskapslagen reglerar vilka kriterier som gäller för utlänningar och statslösa som vill ansöka om ryskt medborgarskap. Det finns en generell och en förenklad ansökningsprocedur, som skiljer sig åt på några punkter: förutsättningar, handläggningstid och nivå beslutet fattas på. Den generella ansökningens handläggningstid kan ta upp till ett år och det är formellt den ryska presidenten som fattar beslutet. Den förenklade ansökningen tar sex månader och beslut fattas av regionscheferna på ryska migrationsmyndigheten FMS. Under handläggningsförfarandet tas även kontakt med beskickningen för den sökandes ursprungsland.¹⁴

För att kvalificeras för den allmänna ansökningsproceduren krävs det att den sökande bott i landet oavbrutet minst fem år med giltigt uppehållstillstånd, har en laglig inkomst, talar ryska samt avlagt sitt gamla medborgarskap i de fall Ryssland inte har en särskild överenskommelse med landet (se 1.2.3. *Dubbelt medborgarskap*).¹⁵

Språkkunskapen kontrolleras vid en intervju med en särskild kommitté, ett förfarande som regleras i Presidential Decree of the Russian Federation dated 14 November 2002 No. 1325.¹⁶ En person anses rysktalande om denne kan ryska, talar det dagligen i sitt hem och kulturella vardag och om denne eller dess förfäder permanent varit bosatt i det som nu är ryskt territorium.¹⁷

¹⁰ Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004), 2002

¹¹ Embassy of the Russian Federation in Malaysia, *Frequently Asked Questions*, 2015, <http://malaysia.mid.ru/web/embassy-of-the-russian-federation-in-malaysia/frequently-asked-questions>

¹² President of Russia, *Amendments to the law on citizenship have been submitted to the State Duma*, 2012, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/15112>

¹³ Norge. Landinfo, *Respons Russland: Krav til foreldres samtykke ved søknad om statsborgerskap for barn*, 2015, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33935>

¹⁴ Moscow International Portal, 2015

¹⁵ Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004), 2002

¹⁶ Указ Президента Российской Федерации Об Утверждении Положения О Порядке Рассмотрения Вопросов Гражданства Российской Федерации, 2004, http://www.carim-east.eu/media/legal%20module/natfr/RU_Pres%20Decree%20Citiz.pdf

¹⁷ President of Russia, *Law on citizenship procedures for people recognised as Russian-speakers*, 2014-05-21, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/20821>

För att kvalificeras för den förenklade ansökningen krävs vissa förutsättningar, exempelvis att minst en förälder med ryskt medborgarskap bor i Ryssland, att personen är medborgare i länder som var del i Sovjetunionen eller är före detta sovjetmedborgare eller är bosatt i Ryssland och är gift med en rysk medborgare sedan minst tre år. En komplett lista över vilka kategorier som kvalificeras för det förenklade ansökningsförfarandet finns under artikel 14 i medborgarskapslagen.¹⁸

2014 förenklades processen ytterligare för rysktalande boende i Ryssland eller forna Sovjet eller med familjemedlemmar boende i Ryssland eller forna Sovjet, med förutsättningen att de avsade sig sitt gamla medborgarskap. Det inkluderar även boende på Krim. Handläggningstiden är här tre månader och inga krav på uppehållstillstånd ställs.^{19,20} 2015 infördes även snabbspår för utvalda yrkesgrupper.²¹

1.3.3. Dubbelt medborgarskap

Artikel 6 i den ryska medborgarskapslagen, antagen 2002, anger att en person med dubbelt medborgarskap ska behandlas som en fullvärdig rysk medborgare och att anskaffandet av ytterligare ett medborgarskap inte innebär att det ryska medborgarskapet termineras.²² Även artikel 62 i den ryska konstitutionen fastslår att dubbelt medborgarskap är möjligt så länge landets lagstiftning och landets överenskommelser med Ryssland tillåter det, samt säkerställer att dubbelt medborgarskap innebär samma rättigheter och skyldigheter som alla ryska medborgare har, fränsett eventuella undantag internationella överenskommelser och nationella lagstiftningar specificerar.²³ Artikel 13 i medborgarskapslagen påvisar att en person som vill få ryskt medborgarskap måste avsäga sig sitt tidigare medborgarskap såvida inga särskilda överenskommelser i frågan finns med landet eller om det är omöjligt att avsäga medborgarskapet av skäl bortom den ansökandes kontroll.²⁴ Tjänstemän anställda på myndigheter får inte ha dubbelt medborgarskap.²⁵

¹⁸ Moscow International Portal, 2015; *Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004)*, 2002

¹⁹ The Moscow Times, *Duma Approves Simplified Procedures for Receiving Russian Citizenship*, 2014-05-04, <http://www.themoscowtimes.com/article/497566.html>

²⁰ Radio Free Europe/Radio Liberty, *Moscow simplifies citizenship for native Russian speakers*, 2014-03-06, <http://www.refworld.org/docid/534d2e4eb.html>

²¹ Russia Beyond the Headlines, *Qualified foreigners to get Russian citizenship faster under new rules*, 2015-08-12, <http://rbth.com/society/2015/08/12/qualified-foreigners-to-get-russian-citizenship-faster-under-new-rule-48457.html>

²² *Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004)*, 2002

²³ *The Constitution of Russia, First section, Chapter 2. Rights and Freedoms of Man and Citizen*, 1993, <http://archive.kremlin.ru/eng/articles/ConstEng2.shtml>

²⁴ *Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004)*, 2002

²⁵ Freedom House, *Freedom in the World 2015 - Crimea*, 2015, <http://www.refworld.org/docid/54d0d7b415.html>

En ny lag antagen 2014 kräver att medborgare som har dubbelt medborgarskap måste rapportera detta till den ryska migrationsmyndigheten senast den 4 oktober 2014. Det gäller även föräldrar vars barn har dubbelt medborgarskap.²⁶ Underlåtenhet att registrera är straffbart med böter upp till 200 000 rubel eller upp emot 400 timmars samhällstjänst. Under de första sex månaderna 2015 bötfälldes enligt FMS ca 12 500 personer för att inte ha registrerat dubbla medborgarskap. FMS uppger även att ca en miljon ryssar vid tillfället hade registrerat sitt dubbla medborgarskap.²⁷

1.3.4. Förlust av medborgarskap

Enligt artikel 6.3 i den ryska konstitutionen från 1993 kan inte en rysk medborgare framtas sitt medborgarskap eller sin rätt att ändra det.²⁸ Kapitel tre i medborgarskapslagen definierar på vilka grunder ett medborgarskap frivilligt kan termineras.²⁹

För ett barn med en rysk förälder och en förälder med annat medborgarskap kan medborgarskapet upphävas med en förenklad ansökan av bäge eller bara av den ryska föräldern (artikel 19.3).³⁰

1.3.5. Förändrat medborgarskap vid territorieförändringar

Enligt artikel 21 i den ryska medborgarskapslagen kan en förändring i det geografiska ryska territoriet också vara grund för en förändring i medborgarskap.^{31 32}

21 mars 2014 undertecknades lagförändringen som klargjorde att alla permanent bosatta på Krim, ukrainska medborgare och statslösa, skulle bli ryska medborgare såvida de inte uttryckligen undanbad sig detta. Ukraina erkänner inte förfarandet och ser det inte som en grund för invånarna att förlora sitt ukrainska medborgarskap. Enligt den europeiska kommissionären för mänskliga rättigheter har det förekommit att personer nekats ryskt medborgarskap då de saknat intyg på permanent bosättning på Krim.³³

²⁶ International Federation for Human Rights, *Russia: The UN reviews dramatic crackdown on civil and political rights in Russia*, 2015,

<http://www.refworld.org/docid/552cd9c13a.html>

²⁷ Russian Legal Information Agency, *About 12,500 Russians fined since early 2015 for concealing dual citizenship*, 2015-08-04,

<http://www.rapsinews.com/news/20150804/274352272.html>

²⁸ *The Constitution of Russia, First Section. Chapter 1. The Fundamentals of the Constitutional System*, 1993

²⁹ *Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004)*, 2002

³⁰ Ibid

³¹ Ibid

³² Council of Europe: Commissioner for Human Rights, *Report by Nils Muižnieks, Council of Europe Commissioner for Human Rights, following his mission in Kyiv, Moscow and Crimea, from 7 to 12 September 2014*, 2014,

<http://www.refworld.org/docid/54bf76d54.html>

³³ President of Russia, *Laws on admitting Crimea and Sevastopol to the Russian Federation*, 2014, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/20625>

1.3.6. Statslösa

Enligt en uppskattning gjord av UN High Commissioner for Refugees (UNHCR) 2009 fanns 50 000 statslösa i Ryssland.³⁴ 2012 uppskattade FMS antalet till 30 000 och UNHCR till 178 000.³⁵ Avsaknad av medborgarskap innebär i praktiken att gratis sjukvård, socialbidrag, pensioner och lagligt arbete inte är tillgängliga. Barn till statslösa kan vanligtvis gå i skolan, men utan ett inrikespass kan de inte utexamineras från grundskolan.³⁶

Rysk medborgarskapslagstiftning utgår från föräldrarnas nationalitet och var barnet fötts som främsta kriterier för att avgöra barnets medborgarskap. Ett barn vars föräldrar är statslösa ska enligt artikel 12.1.d ges ryskt medborgarskap om barnet är fött i Ryssland.³⁷ I den federala lagstiftningen gällande civilstånd står att en person med ryskt pass kan ansöka om födelsebevis för ett barn vars föräldrar saknar dokument (artikel 14, paragraf 3). Om intyg om födsel från sjukhus eller barnmorska saknas, krävs vittnen som kan bekräfta barnets identitet. Om mer än ett år passerat sedan barnet fötts krävs ett domstolsförfarande (artikel 23).³⁸

³⁴ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *2009 Global Trends: Refugees, Asylum-seekers, Returnees, Internally Displaced and Stateless Persons*, 2010, <http://www.unhcr.org/4c11f0be9.html>, s. 25

³⁵ US DOS, *2013 Country Reports on Human Rights Practices - Russia*, 2014, <http://www.refworld.org/docid/53284a815.html>

³⁶ Minority Rights Group International, *Protecting the Rights of Minorities and Indigenous Peoples in the Russian Federation: Challenges and Ways Forward*, 2014, <http://www.refworld.org/docid/547c73c04.html>, s. 12

³⁷ Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004), 2002

³⁸ European Roma Rights Center (ERRC), *Russian Federation: Country Profile*, 2013, <http://www.errc.org/cms/upload/file/russia-country-profile-2011-2012.pdf>, s. 14

2. Nationellt folkbokföringssystem

2.1. Rysk folkbokföringshistoria i korthet

Det finns anledning att här skilja mellan registrering av födsel, äktenskap och skilsmässor och dödsfall å ena sidan och registrering av folkbokföringsadress å den andra.

Det ryska folkbokföringssystemet har sina rötter i det system som introducerades i Tsar-Ryssland under Peter den Stores styre, men framför allt i det *propiska*-system som introducerades av Stalin 1932 i syfte att begränsa inflyttningen till stora städer som orsakades av urban industrialisering och svält på landsbygden. För att kunna bo och arbeta i de mest strategiska städerna och regionerna krävdes av medborgare att de skaffade ett inrikespass. Ett villkor för att erhålla sådant pass – men även för att ha tillgång till de flesta medborgerliga och sociala rättigheter – var att man registrerade permanent folkbokföringsadress. Kriminella, politiskt ”misstänkta” och ett antal andra kategorier av människor förvägrades registrering och tvingades lämna dessa städer. Systemet introducerades successivt; nämnda kategorier av människor tvingades ut i periferin och inkluderades i *propiska*-systemet först på 1950-talet då implementeringen av systemet hade skett i hela Sovjetunionen.³⁹

Propiska-systemet har delvis reformerats i Ryssland efter Sovjetunionens upplösning. Omdömen om dagens folkbokföringssystemets karaktär och grundläggande syfte varierar dock. Somliga argumenterar för att systemet alltjämt utgör ett sätt att kontrollera befolkningen och i praktiken begränsa rätten att bosätta sig var som helst i landet. Till grund för sådan argumentation ligger främst iakttagelser av att de formella krav på underlag som ställs för att registrering ska vara möjlig är höga.⁴⁰ Den ansvariga federala myndigheten FMS betonar dock att registrering av folkbokföringsadress är en administrativ procedur för att informera om aktuell adress och att myndigheten enligt lag är skyldig att registrera folkbokföringsadress förutsatt att ingivna handlingar är kompletta.⁴¹ Andra, bland dem UNHCR, bedömer att systemet ur lagstiftningssynpunkt men

³⁹ Højdestrand, Tova, *The Soviet-Russian production of homelessness Propiska, housing, privatisation*, 2003,

http://www.anthrobase.com/Txt/H/Hoejdestrand_T_01.htm

⁴⁰ ECRI, *ECRI report on the Russian Federation (fourth monitoring cycle)*, 2013, <https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/russia/RUS-CbC-IV-2013-040-ENG.pdf>, s. 10f.; Danish Immigration Service, *Chechens in the Russian Federation – residence registration, racially motivated violence and fabricated criminal cases*, 2012, <http://www.refworld.org/docid/532c03cd4.html>. Se även exempelvis Moscow Times, *The Propiska Sends Russia Back to the U.S.S.R.*, 2013-01-17, <http://www.themoscowtimes.com/opinion/article/the-propiska-sends-russia-back-to-the-ussr/474085.html>

⁴¹ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

även i praktiken handlar om att den enskilde är skyldig att informera myndigheterna om sin adress, snarare än om ett ansökningsförfarande.⁴²

2.2. Registrering av födsel mm.

2.2.1. Ansvarig myndighet

Управление Записи Актов Гражданского Состояния (ЗАГС (ZAGS)) ansvarar för registrering av födelse, faderskap, adoption, namnändring, äktenskap, skilsmässa och dödsfall samt utfärdande av relaterade handlingar. Lokala ZAGS-kontor finns över hela landet.

2.2.2. Regler och krav kring registrering

Registrering av vitala uppgifter regleras i lag nummer 143-FZ från den 15 november 1997.⁴³

Föräldrar ansvarar för att ett barns *födsel* registreras vid det lokala ZAGS-kontoret eller hos kommunala myndigheter inom en månad. Av en sammanställning gjord av UNICEF framgår att den dokumentation som krävs är följande: ett skriftligt eller muntligt uttalande från föräldrar, anhöriga eller institution som bekräftar födsel; faderns namn (utifrån äktenskapsbevis eller, om föräldrarna inte är gifta, utifrån uttalande från modern); barnets hälsokort (som ges vid födseln); samt födelseintyg som ges av vårdinrättningen eller närvarande medicinsk personal.⁴⁴ Enligt andra uppgifter krävs även att barnets föräldrar uppvisar inrikespass. Om föräldrarna saknas kan barnet registreras i efterhand med samma dokumentation som ovan. Kan inte den dokumentationen presenteras kan registreringen ske till följd av ett domstolsbeslut.⁴⁵

Äktenskap är den enda juridiska samlevnadsformen i Ryssland och ingås, som nämnts ovan, genom registrering hos ZAGS. För att ingå äktenskap krävs att makarna visar upp inrikespass, om relevant intyg om skilsmässa och ifylld ansökningsblankett samt att en avgift betalas. Värt att notera är uppgiften som förekommer i norska Landinfos rapport om att det i Tjetjenien genom en lokal förordning (inte reglerat i federal lagstiftning) krävs att makarna lämnar in hälsointyg av vilka det framgår att de inte lider av tuberkulos eller hiv/aids.⁴⁶ Religiösa samfund saknar således vigselrätt

⁴² Danish Immigration Service, *Security and human rights in Chechnya and the situation of Chechens in the Russian Federation – residence registration, racism and false accusations; Report from the Danish Immigration Service's fact finding mission to Moscow, Grozny and Volgograd, the Russian Federation; From 23 April to 13 May 2014 and Paris, France 3 June 2014*, 2015,

http://www.ecoi.net/file_upload/90_1423480989_2015-01-dis-chechnya-fact-finding-mission-report.pdf, s. 75-77

⁴³ *Об актах гражданского состояния*, 1997,

http://zags.mos.ru/legislation/normativno_pravovye_akty/796089/

⁴⁴ UNICEF, *Birth Registration in Central and Eastern Europe & the Commonwealth of Independent States*, 2008, sid. 77f.

⁴⁵ Landinfo, *Russland. Innenriks- og utenrikspass*, 2012-09-07,

http://landinfo.no/asset/2161/1/2161_1.pdf, s. 10

⁴⁶ Landinfo, *Tsjetsjenia: Ekteskapsinngåelse, skilsmisse og barnefordeling*, 2014-07-16,

http://landinfo.no/asset/2927/1/2927_1.pdf, s. 6

och att utöver registrering hos ZAGS även vända sig till exempelvis kyrka eller moské för att genomföra vigselceremoni saknar ur legal synvinkel betydelse. Även *skilsmässor* registreras av ZAGS⁴⁷.

Vid *dödsfall* registrerar ZAGS namn, födelseort, födelsedatum och senaste bostadsregistrerade adress, samt plats och datum för dödsfallet.⁴⁸

2.2.3. Samordning mellan myndigheter och regioner

Enligt tidigare uppgifter finns ingen centraliserad (på federal nivå), elektronisk databas⁴⁹ och såvitt känt för Lifos finns alltså inget sådant system. Det varierar mellan federationssubjekten i vilken mån pappersbaserade eller elektroniska databaser används, men till det centrala registret skickas endast registreringar i pappersform.⁵⁰

2.3. Registrering av folkbokföringsadress

2.3.1. Ansvarig myndighet

Den ryska migrationsmyndigheten *Федеральная миграционная служба* (ФМС (FMS)) ansvarar för registrering av folkbokföringsadresser. Registrering sker i första hand på lokala FMS-kontor i hela landet.⁵¹ FMS har ett huvudkontor med ett flertal avdelningar på federal nivå samt en territoriell organisation på nivåerna federationssubjekt (oblast m.fl.) och lokalnivå.⁵²

2.3.2. Regler och krav kring registrering av folkbokföringsadress

I rysk lagstiftning och praktik görs en åtskillnad mellan tillfällig (egentligen vistelseort – *место пребывания*) och permanent (folkbokförings)adress (*место жительства*). Lag nr. 5242-1 från 1993⁵³ och Resolution nr. 713 från 1995⁵⁴ är enligt FMS den huvudsakliga⁵⁵ lagstiftningen kring

⁴⁷ Se exempelvis http://zags.mos.ru/uslugi/registratsiya_rastorzheniya_braka/

⁴⁸ Landinfo, 2012-09-07, s. 10

⁴⁹ UD, *Registrering av äktenskap i Ryssland*, 2006-10-15 (avställt Lifosdokument); UNICEF, 2008, s. 77

⁵⁰ UNICEF, 2008, s. 77

⁵¹ Danish Immigration Service, 2012, s. 34f.

⁵² <http://www.fms.gov.ru/fms/structure>. På den ryskspråkiga versionen av FMS hemsida återfinns detaljerade organisationsskisser (bl.a. <http://www.fms.gov.ru/fms/structure/central>), liksom förteckningar över kontor på oblast-nivå (<http://www.fms.gov.ru/fms/structure/subjects>) och lokala FMS-kontor uppdelade per federationssubjekt (exempelvis för Belgorod oblast: <http://www.31.fms.gov.ru/about/structure/?type=8>)

⁵³ *О праве граждан Российской Федерации на свободу передвижения, выбор места пребывания и жительства в пределах Российской Федерации*, lag nummer 5242-1, 1993, http://www.fms.gov.ru/upload/site1/document_file/JM9dx5axm0.pdf

⁵⁴ *Об утверждении правил регистрации и снятия граждан Российской Федерации с регистрационного учета по месту пребывания и по месту жительства в пределах Российской Федерации и перечня должностных лиц, ответственных за регистрацию*, resolution nummer 713, 1995, http://www.fms.gov.ru/upload/site1/document_file/wmZgtprUT.pdf

registrering av folkbokföringsadress. Permanent folkbokföringsadress kan definieras som den plats där en medborgare bor permanent eller huvudsakligen och där medborgaren hyr eller äger egendom eller bor i en lägenhet som ägs av det allmänna (stat eller kommun, benämnt "social rent" i aktuell källa). Temporär folkbokföringsadress definieras som plats där en medborgare inte bor permanent, och kan utgöras av hotell och liknande, kriminalvårdsanstalter och sjukvårdsinrättningar, men även vanliga bostäder.⁵⁶ Registrering av tillfällig folkbokföringsadress innebär inte att en persons permanenta folkbokföringsadress ändras eller avskrivs.⁵⁷

Ryska medborgare har enligt uppgifter från FMS rätt att uppehålla sig var som helst i federationen utan registrering i upp till 90 dagar.⁵⁸ Att denna rätt också gäller i praktiken bekräftas av ett flertal källor som refereras av Udlændingestyrelsen 2012. För att bevisa att man inte uppehållit sig på en ort längre än 90 dagar kan man uppvisa buss- eller tågbiljett. Enligt uppgift gör många – enligt en källa främst ensamstående snarare än familjer – tjetjener på detta sätt.⁵⁹

Enligt FMS är det möjligt för ryska medborgare att registrera sig genom att per post skicka in ansökningshandlingarna (detta förefaller endast gälla registrering av tillfällig folkbokföringsadress⁶⁰). Enligt FMS föredrar dock människor vanligen att infinna sig på ett lokalt FMS-kontor personligen för att lämna in ansökan och därefter hämta sina papper efter att registreringen har gått igenom. Enligt FMS är det även möjligt att lämna in ansökningshandlingar för registrering av temporär eller permanent folkbokföringsadress på vaktmästeri/servicekontor som vanligtvis finns i större lägenhetsbyggnader. Handlingarna vidarebefordras därefter till FMS.⁶¹ Flera andra källor bekräftar att det är möjligt att skicka registreringsansökan med post men betonar samtidigt att det i praktiken är mycket enklare att besöka ett FMS-kontor personligen.⁶² Flera källor i det ryska civilsamhället ger en bild av de krav som i praktiken ställs på den som vill registrera folkbokföringsadress som kontrasterar mot de som formellt anges – vuxna personer som vill registrera folkbokföringsadress måste personligen besöka ett FMS-kontor tillsammans med bostadsägaren.⁶³

Den statliga webportalen *Gosuslugi* kan även användas i registreringsärenden. Via denna kan medborgare med användarkonto initiera ett registreringsärende online genom att fylla i formuläret. Om

⁵⁵ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

⁵⁶ FMS, *Регистрационный учет*, <http://www.fms.gov.ru/gosuslugi/item/12893/>; Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

⁵⁷ FMS, *Регистрационный учет*, <http://www.fms.gov.ru/gosuslugi/item/12893/>

⁵⁸ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

⁵⁹ Danish Immigration Service, 2012, s. 31-34, 36-39, 43-44

⁶⁰ FMS, *Регистрационный учет*, <http://www.fms.gov.ru/gosuslugi/item/12893/>

⁶¹ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

⁶² Danish Immigration Service, 2012, s. 39

⁶³ Danish Immigration Service, 2012, s. 40-43

formuläret är korrekt och komplett ifyllt, får medborgaren därefter en inbjudan för att kunna visa upp den dokumentation som krävs.⁶⁴

Som underlag för registrering av såväl tillfällig som permanent folkbokföringsadress krävs enligt uppgifter från FMS inrikespass, ifyllt ansökningsformulär av vilket den nya adressen och anledningen till ändring av folkbokföringsadress framgår, samt ägarbevis eller skriftligt medgivande från lägenhetsinnehavaren och hyreskontrakt. Om man vill registrera sig i en privatägd lägenhet krävs medgivande från lägenhetens ägare. Om man vill registrera sig hos någon som hyr en privatägd lägenhet krävs medgivande från samtliga andra hyresgäster som är äldre än 16 år och registrerade på adressen. Om man vill registrera sig i en lägenhet som ägs av staten eller kommunala myndigheter krävs inte medgivande från ägare. Det ställs inte heller några krav på medgivande från stat eller kommun för att registrera familjemedlemmar eller andra personer över 18 år i sådana lägenheter.⁶⁵

IOM beskriver proceduren enligt följande. En person som ansöker om att registreras på en specifik adress måste lämna in antingen ett dokument som bevisar rätten att bo på adressen (hyreskontrakt) eller bevis för att personen äger lägenheten eller huset (notera dock uppgiften från FMS om att det sedan den 1 juli 2012 inte är nödvändigt att bifoga hyresavtal eller ägarbevis till ansökan eftersom FMS har tillgång till sådan information elektroniskt hos relevanta myndigheter). Om den person man ansöker om att bo hos och som är registrerad på adressen själv hyr bostaden, måste ägaren till egendomen lämna in ett godkännande. Om det finns flera ägare till sådan egendom måste samtliga ge sitt godkännande. Om en person som bor i hus eller lägenhet som ägs av det allmänna vill låta en hyresgäst registrera sig måste staten eller kommunala myndigheter ge sitt godkännande. Sådana personer kan enkelt låta nära anhöriga registrera sig permanent på sin adress, medan mer avlägsna släktingar eller vänner kan registreras temporärt. Det kan finnas olika lokala ”husbestämmelser” som reglerar vem som kan registreras på en adress. Den eller de företrädare för IOM som refereras i Utländingestyrelsens rapport från 2012 känner inte till om det är möjligt att låta en vän registrera sig permanent när man bor i en lägenhet ägd av det allmänna, det beror på det enskilda fallet, men temporär registrering är tillåtet.⁶⁶

FMS betonar att ansökan, om nödvändiga handlingar saknas, inte avslås men att handläggningen tar längre tid – åtta dagar istället för tre eftersom FMS då måste samla in nödvändig information från andra myndigheter. Det är FMS ansvar⁶⁷ att samla in relevant information om sådan information är tillgänglig elektroniskt via andra myndigheter.⁶⁸

⁶⁴ Danish Immigration Service, 2012, s. 40; Goslugi/Госуслуги, <https://www.gosuslugi.ru/>

⁶⁵ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Se även FMS, *Регистрационный учет*, <http://www.fms.gov.ru/gosuslugi/item/12893/>

⁶⁸ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

Uppgifter om permanent folkbokföringsadress stämplas i inrikespasset. Särskilda regler gäller för bl.a. militärer, sjömän och personer som bor i kloster. Vid flytt, vräkning, inkallelse, fängelse, dödsfall eller domstolsbeslut om att personen är saknad, avregistreras denna hos registreringsmyndigheten. Avregistreringen antecknas sedan i inrikespasset. Uppgifter/bevis om tillfällig folkbokföring utfärdas på ett separat papper. Inga anteckningar görs i den enskildes inrikespass.⁶⁹

Personer som är skyldiga att göra militärtjänst måste enligt flera källor visa upp militärkort i samband med bostadsregistrering som gäller längre perioder (uppgifterna varierar, om längre än tre månader enligt någon källa, längre än sex månader enligt en annan – andra källor pekar på att detta krav inte är lagstadgat men kan förekomma i lokala variationer) och registrera sig hos det lokala militärkontoret. Det senare är dock enligt uppgift inte en del av bostadsregistreringen utan ska ske efter att bostadsregistrering har gjorts. Om bostadsregistreringen är permanent informeras militära myndigheter automatiskt.⁷⁰

Enligt FMS tas inga avgifter ut från enskilde vid något steg i registreringsproceduren.⁷¹

Flera källor i Udländingestyrelsens rapport från 2012 pekar på variationer i registreringsproceduren kan förklaras av att inte alla FMS- eller kommunanställda är fullt medvetna om proceduren och vilka dokument som krävs.⁷²

2.3.3. Samordning mellan myndigheter och regioner

Enligt uppgift finns en av FMS administrerad central databas för folkbokföring. Tidigare uppgifter har ifrågasatt om databasen är tillförlitligt uppdaterad, särskilt i byar och mindre städer.⁷³ Tidigare uppgifter från UD har gjort gällande att det inte finns någon central databas för folkbokföring.⁷⁴

Rättvårdande myndigheter har efter begäran tillgång till databasen.⁷⁵

⁶⁹ UD, *Regler för bosättning och folkbokföring inom Ryssland*, 2005-02-10 (avställt Lifosdokument)

⁷⁰ Danish Immigration Service, 2012, s. 40-43

⁷¹ Ibid, s. 36-39

⁷² Ibid.

⁷³ Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Whether a database containing residency registration information of Russian citizens exists*; /.../ 2009-12-14a, <http://www.refworld.org/docid/4b7cee8937.html>

⁷⁴ UD, 2005-02-10, (avställt Lifosdokument)

⁷⁵ IRB, 2009-12-14a

3. Effektivitet i folkbokföring och utfärdande av handlingar

3.1. Orsaker till och konsekvenser av att inte vara folkbokförd

Genom avknoppningen från Inrikesministeriet är FMS idag en civil myndighet vilket har betydelse i så motto att det finns skillnader mellan å ena sidan myndigheter som har säkerhet som sin främsta prioritet och å andra sidan myndigheter som är mer orienterade mot civil förvaltning.⁷⁶ Ett flertal källor som refereras i Utländingestyrelsens rapporter från 2012 och 2015 gör bedömningen att registreringsproceduren jämfört med tidigare är enklare. Särskilt uppmärksammas att proceduren innehåller färre steg och att den enskilde inte längre behöver vänder sig till polisen/lokal polisstation, men även de möjligheter till elektroniskt förfarande som nu finns.⁷⁷ Samtidigt påpekar andra att även om registreringsprocedurerna kan anses ha förenklats, kan det kontrollorienterade förhållningssättet som reglerna på de flesta ställen implementeras med samt ytterligare nya regler inom andra sektorer göra att det i praktiken är svårare för interna migranter att registrera sig.⁷⁸

Svårigheter som omgärdar möjligheterna att folkbokföra sig i framför allt Moskva men även St. Petersburg och andra stora städer har länge uppmärksammas i rapportering. Svårigheterna handlar dels om dessa städers befolkningssituation (stor inflyttning) och ett därmed relaterat högt kostnadsläge, dels om att lokala myndigheter har skapat olika former av formella och informella hinder för nyinflyttande personer som försöker folkbokföra sig.⁷⁹ Även om undanröjande av administrativa hinder har rapporterats – genom beslut av Rysslands Konstitutionsdomstol⁸⁰ – uppger vissa källor att tillämning av lokala/regionala registeringsregler (t.ex. att avkräva personer anställningsbevis) begränsar medborgares rätt att välja sin boställningsplats⁸¹, medan andra (inklusive UNHCR) mer generellt beskriver registrering av bostadsadress som svårt för alla i Moskva⁸².

ECRI uppmärksammar svårigheterna som vissa, bland andra personer av romsk etnicitet som lever i illegala boställningar och personer som exploateras av skrupelfria hyresvärdar, har när det gäller att visa upp den

⁷⁶ UNHCR uppmärksammar denna utveckling och distinktion i Danish Immigration Service, 2012, s. 34f.

⁷⁷ Danish Immigration Service, 2012, s. 34f.; 2015, s. 75ff.

⁷⁸ Ibid, 2012, s. 55-57

⁷⁹ Se exempelvis Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Russia: Residence registration system; /.../,* 2009-12-14b, <http://www.refworld.org/docid/4b7cee8728.html> och UD, 2005-02-10

⁸⁰ IRB, 2009-12-14b

⁸¹ Freedom House, *Freedom in the World 2015 - Russia*, 2015-01-28, http://www.ecoi.net/local_link/295274/416294_en.html; företrädare för ej namngiven västerländsk ambassad i Danish Immigration Service, 2012, s. 31-34, s. 54-55

⁸² Danish Immigration Service, 2012, s. 31-34, 46f.

dokumentation gällande boende som krävs för folkbokföring. Det finns därför, enligt ECRI, personer som helt saknar folkbokföringsadress, såväl tillfällig som permanent. Detta gäller även statslösa personer som saknar den dokumentation som krävs.⁸³

Åtskilliga källor som refereras av Udlændingestyrelsen beskriver den korruption som förekommer inom registreringsprocessen och hur denna inverkar menligt och kan skapa godtycklighet: ”a ‘no’ in Russia could be an invitation to negotiate about money in order to change the ‘no’ to a ‘yes’”.⁸⁴ Flera källor argumenterar dock för att även om mindre mutor ibland kan behövas för att snabba på registreringsprocessen, förekommer korruption och etniskt baserad diskriminering på individuell nivå snarare än att sådana praktiker är institutionaliserade.⁸⁵

Tidigare under 2000-talet rapporterades framför allt tjetjener, men även andra personer av kaukasiskt eller centralasiatiskt ursprung, på grund av formella och informella hinder ha stora svårigheter och många gånger helt förvägrades att folkbokföra sig i vissa städer.⁸⁶ Udlændingestyrelsens källor i rapporter från 2012 och 2015 lämnar inte samstämmiga uppgifter om främst tjetjeners men även övriga nordkaukasiers möjligheter att folkbokföra sig i övriga federationen, men sammantaget förefaller det ändå finnas fog för att dra slutsatsen att situationen har genomgått avgörande förändringar. Ett flertal källor beskriver att registreringsproceduren inte utgör ett problem och kontrasterar detta mot situationen för tjetjener som rådde tidigare.⁸⁷ Andra källor beskriver hur myndighetsföreträdare har en negativ attityd mot tjetjener⁸⁸ och att tjetjener utanför Tjetjenien kan möta diskriminering och korruption i registreringssammanhang,⁸⁹ men konstaterar att man i slutändan ändå lyckas registrera sig. Det förekommer även uppgifter om att personer från norra Kaukasus kan behöva förlänga med tätare intervaller än andra, men även att nordkaukasier kan avkrävas större mutor än andra.⁹⁰ Några källor förmedlar dock en bild av nuvarande situation som påminner mer om de tidigare mönster som nämnts ovan. Federala myndigheter uppges av en källa använda vilka förevändningar som helst för att undvika att tjetjener registrerar sig utanför Tjetjenien,⁹¹ en annan att det fortfarande kan förekomma att tjetjener tvingas lämna fingeravtryck hos polisen i samband med registrering,⁹² en tredje att FMS informerar polisen om tjetjener eller andra nordkaukasier registrerar sig och att detta föranleder vissa utredande åtgärder hos polisen⁹³, samt att polis kontaktar hyresvärdar med tjetjenska

⁸³ ECRI, 2013, s. 10-11

⁸⁴ Danish Immigration Service, 2012, s. 54-55

⁸⁵ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

⁸⁶ Se exempelvis UD, 2005-02-10

⁸⁷ Danish Immigration Service, 2012, s. 44-46; 2015, s. 75-77

⁸⁸ Danish Immigration Service, 2012, s. 44-46

⁸⁹ Danish Immigration Service, 2015, s. 75-77

⁹⁰ Danish Immigration Service, 2012, s. 54-55

⁹¹ Danish Immigration Service, 2012, s. 44-46

⁹² Danish Immigration Service, 2012, s. 34f.

⁹³ Danish Immigration Service, 2012, s. 44-46

hyresgäster. Den senare uppgiften motsägs dock direkt av annan källa⁹⁴. Enligt Freedom House är det typiskt sett etniska minoriteter och migranter från Kaukasus (för Lifos oklart om organisationen här avser migranter från länderna i södra Kaukasus eller internmigranter från norra Kaukasus som är ryska medborgare) och Centralasien som görs till måltavlor för sådana lokala eller regionala myndigheters regler som syftar till att begränsa rätten att välja bostättningsplats.⁹⁵

Att inte registrera folkbokföringsadress enligt gällande regler är en administrativ förseelse och personer som ertappas riskerar bötesstraff.⁹⁶ ECRI påpekar att detta utgör en möjlighet för polis att avkräva mutor i samband med kontroll av registrering.⁹⁷

Enligt ECRI är tillgången, i strid med gällande lagstiftning, till många sociala rättigheter i praktiken beroende av tidsbegränsad eller permanent folkbokföringsadress – myndighetsföreträdare vägrar att erbjuda service till personer som inte är folkbokförda i aktuellt distrikt. Personer som inte är medborgare samt vissa minoritetsgrupper påverkas särskilt. Även ryska medborgare med inrikespass men som inte är folkbokförda kan nekas tillgång till ett flertal rättigheter och service som annars är tillgängliga för medborgare. ECRI benämner situationen som alarmerande för utsatta grupper.⁹⁸

IOM betonar i Udlændingestyrelsens rapport från 2012 att ryska medborgare åtnjuter sina medborgerliga rättigheter oavsett registrering av adress.⁹⁹ Övriga refererade källor lämnar uppgifter som förefaller vara i linje med de som ECRI rapporterar. Här kan särskilt noteras att UNHCR konstaterar att tillgång till vissa sociala och ekonomiska rättigheter (såsom pension, socialt bistånd och kostnader för vård utöver akutvård), kräver folkbokföring, andra (såsom tillgång till arbetsmarknaden) inte.¹⁰⁰ Uppgifterna kring barns möjlighet till skolgång om aktuell folkbokföring saknas är något oklara. En källa uppmärksammar en order från det ryska utbildningsministeriet från den 12 maj 2012 enligt vilken endast barn med aktuell folkbokföringsadress ska ges tillgång till skola. IOM kommenterar detta med att inga barn utestängs från skolgång. Ovannämnda order har kommit till mot bakgrund av och syftar till att adressera en situation där vissa skolor är överbelastade och andra har mycket få elever. Ordern syftar därför till att barn ska gå i skolor nära deras registrerade folkbokföringsadress. UNHCR uppger dock att ”secondary education” och mer nyligen även ”basic education” i Moskvaskolor kräver folkbokföring och uttrycker oro för att implementeringen av denna order kan komma att innebära att barn utan registrering utestängs från skolutbildning. Även

⁹⁴ Danish Immigration Service, 2015, s. 75-77

⁹⁵ Freedom House, 2015

⁹⁶ Danish Immigration Service, 2012, s. 31-34

⁹⁷ ECRI, 2013, s. 10f.

⁹⁸ ECRI, 2013, s. 7

⁹⁹ Danish Immigration Service, 2012, s. 36-39

¹⁰⁰ Ibid., s. 31-34

företrädare för en västerländsk ambassad uppger att barn inte kan gå i skola utan folkbokföringsadress.¹⁰¹

3.2. Nationella myndigheters inställning till dokumentlöshet

Ryska medborgare som saknar dokument måste enligt IOM registrera sig hos olika myndigheter och få utfärdat ett antal dokument, inklusive registrering hos FMS och utfärdande av inrikespass vilket tar cirka 10 dagar, registrering i pensionsfond vilket tar ytterligare cirka 10 dagar och registrering hos skattemyndigheten för att få ett skattenummer vilket endast ska ta en dag. Den allmänna sjukförsäkringen gäller i hela landet och det krävs inte att den försäkrade har ett arbete. IOM betonar att det kan låta komplicerat för en person utan dokument att registrera sig och skaffa sig dessa dokument, men i praktiken är det ganska enkelt även om det tar viss tid.¹⁰² I sammanhanget kan det även vara värt att notera att IOM för Udlændingestyrelsen i en rapport från 2015 uppger att organisationen inte mottagit någon information om att personer som återvänder (efter att, som det får förstås, ha fått avslag på asylansökan i annat land) upplevt några problem med bostadsregistrering, varken i Tjetjenien eller i övriga federationen. Småskalig korruption och diskriminering förekommer, men inte regelmässigt, och i slutändan erhåller alla registrering, t.o.m. utan att betala några mutor.¹⁰³

¹⁰¹ Danish Immigration Service, 2012, s. 31-34, 54-57

¹⁰² Ibid., s. 36-39

¹⁰³ Danish Immigration Service, 2015, s. 75-77

4. Pass- och identitetshandlingar m.fl. handlingar

4.1. Ansvariga myndigheter

Den myndighet som ansvarar för utfärdandet av såväl inrikes som utrikespass är FMS (se avsnitt 1.2. och 2.3.1). Civilrättsliga handlingar utfärdas av ZAGS (se avsnitt 2.2.1.).

4.2. Förekommade handlingar

4.2.1. Inrikespass

Den primära identitetshandlingen i Ryska Federationen är det så kallade inrikespasset (Внутренний паспорт гражданина Российской Федерации).¹⁰⁴ Inrikespasset är enligt rysk förordning från 1997¹⁰⁵ det centrala dokument genom vilket man som medborgare bekräftar sin identitet i Ryssland. Alla ryska medborgare som bor i landet och fyllt 14 år ska inneha ett inrikespass.¹⁰⁶ I praktiken bör man alltid ha med sig inrikespasset, eftersom alla kan bli stoppade i en poliskontroll och då måste kunna visa att folkbokföringen är i ordning.¹⁰⁷

Att kunna legitimera sig med inrikespass krävs för att kunna få tillgång till basala samhällstjänster såsom sjukvård, utbildning och för att kunna registrera familjerättsliga handlingar. Inrikespasset krävs också för att kunna legitimera sig vid köp av flyg- och tågbiljetter, incheckning på hotell och vid bankbesök.¹⁰⁸

Sedan 1 januari 2013 är det möjligt att i stället för inrikespass ha ett ID-kort. På grund av administrativa och ekonomiska problem har ID-kortet dock ej fått något större genomslag ännu som identitetshandling utan snarare som ett komplement till inrikespasset.

Ett inrikespass innehåller följande uppgifter (de ryska namnen står skrivna på de sidor i passen där uppgifterna förekommer):¹⁰⁹

- För-, efter- och mellannamn (mellannamnet avser fadersnamn, på ryska *Отчество*)
- Kön
- Födelsedatum
- Födelseort
- Permanent folkbokföring (Mesta zjitelstva, *Места жительства*) och information om avregistrering från tidigare platser för permanent folkbokföring

¹⁰⁴ Bundesamt für Migration (BFM), *Focus Russland. Ausweise und Ausreise*, 2012-02-06, s. 5

¹⁰⁵ Landinfo, 2012-09-07, s. 5

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Ibid, s. 5.

¹⁰⁸ Ibid, s. 5

¹⁰⁹ Landinfo, 2010-11-15, s. 8-9

- Civilstatus, både äktenskap och skilsmässa (*Semejnoe polozenie, Семейное положение*)
- Barn
- Stämpel med tidigare utfärdade inrikespass (med text *Svedenija o ranee vydanom pasporte, Сведения о ранее выданном паспорте*)
- Stämpel med tidigare utfärdade utrikespass (med text *Vydan pasport, Выдан паспорт*)
- Militärtjänst (*Voinskaja objazannost, Воинская обязанность*)
- Sifferkod som visar var passet är utfärdat
-

Inrikespass utfärdas av Federala Migrationstjänsten (FMS).¹¹⁰ Ansökan kan numera göras på platsen där personen är temporärt registrerad och inte endast där man är permanent registrerad.¹¹¹ Passet hämtas ut personligen hos den lokala polisen.¹¹²

Den lokala FMS-avdelningen registrerar information om utfärdande och förnyelse av inrikespass i elektroniska register/databaser. Från de lokala och regionala databaserna överförs information dagligen till den federala databasen "AC ryskt pass" och "Passcenter".¹¹³ Enligt uppgifter från UD för FMS ett centralt och datoriserat register över utfärdade inrikespass. Det var dock då (2007) oklart om detta register redan omfattade alla inrikespass eller alltjämt var under uppbyggnad.¹¹⁴

Rysslands högsta domstol har genom ett beslut i september 2009, bekräftat att ryska medborgare personligen ska infinna sig hos passmyndigheten i Ryssland, både vid ansökan om och hämtning av inrikespass. Endast i få exceptionella undantagsfall kan någon annan än sökanden lämna in ansökningshandlingarna. En person måste ha en registrerad bostadsort i Ryssland för att kunna ansöka och endast lokala myndigheter i Ryssland har rätt att utfärda inrikespass.¹¹⁵

Barn under 14 år registreras i föräldrarnas inrikespass. Registreringen ska bekräftas med en underskrift och stämpel från FMS. I praktiken och enligt uppgift från Norges ambassad i Ryssland händer det dock att uppgiften att passinnehavaren har barn saknar både underskrift och stämpel. Det förekommer även att föräldrarna inte har fått barnen inskrivna i sitt inrikespass och det räcker att visa barnens födelseattest (där uppgifter om föräldrarna finns) och föräldrarnas inrikespass för att få tillgång till sjukvård.¹¹⁶

¹¹⁰ UD, *Förfrågan rörande id-handlingar Ryssland*, 2009-02-23

¹¹¹ Kaminska, Malgorzat, URIC, e-post, 2009-02-09

¹¹² Bundesamt für Migration (BFM), *Focus Russland. Ausweise und Ausreise*, 2012-02-06, s. 5

¹¹³ Landinfo, 2010-11-15, s. 10

¹¹⁴ UD, 2007-10-12

¹¹⁵ Landinfo, 2010-11-15, s. 7

¹¹⁶ Ibid, s. 10

Tillfällig folkbokföring stämplas inte in i inrikespasset utan den registreras på ett löst ark som refererar till inrikespasset.¹¹⁷

Nedanstående dokument krävs för utfärdandet av inrikespass:

- Ansökningsblankett
- Bevis på registrerad bostadsort
- Födelsebevis
- Dokument som bekräftar att personen är rysk medborgare
- Kvitto på att avgifterna för inrikespasset är betalda¹¹⁸
- Två foton¹¹⁹

Inrikespasset utfärdas tio dagar efter att ansökan tillsammans med krävda dokument inkommit till myndigheten. Förlorat pass utfärdas inom en eller två månader efter inkommen ansökan. Tillsvidare får personen ett tillfälligt identitetsbevis (Форма N. 2П, Forma No. 2 P) som återlämnas vid överlämnandet av passet.¹²⁰ Det tillfälliga identitetsbeviset är inte giltigt mer än två månader. Dokumentet innehåller bild, namn, födelsedatum, födelseort, bostadsadress, beteckning på den myndighet som har utfärdat dokumentet och information om hur länge dokumentet är giltigt. Det framgår dock inte när dokumentet blev utfärdat. Dokumentet är ett löst ark.¹²¹

Inrikespasset måste förnyas när innehavaren fyllt 20 och 45 år, därefter är det giltigt livet ut. Passet ska också förnyas om det kommer bort, en ändring sker i registrerat namn, födelseort- eller datum, vid könsbyte, om det skadas eller förstörs och om det förekommer fel bland uppgifterna i passet. Detta ska ske inom 30 dagar genom att sökanden kontaktar FMS på den ort där man är permanent eller tillfälligt registrerad. Förutom ansökan om ett nytt pass, ska sökanden bifoga det gamla passet, två bilder och dokument som motiverar bytet av pass.¹²² Numera finns inga krav på att inrikespass måste förnyas där personen är permanent registrerad, utan ansökan ska även kunna göras på den temporära bostadsorten. Trots detta finns det uppgifter om tjetjener som förvägrats förnyelse.¹²³

I samband med utfärdande av inrikespass ska uppgifterna i inkomna dokument kontrolleras mot aktuella informations-, adress-, och efterforskningsregister. Om det visar sig att sökanden är efterlyst ska polisen kontaktas. Information om i vilken grad de här kontrollerna förekommer i praktiken är svårtillgänglig. Det är emellertid känt att i samband med bytet

¹¹⁷ Migrationsverket, *Ryska Federationen - förfalskningar av tillfälliga identitetshandlingar*, 2009-05-04; Landinfo, 2010-11-15, s. 9

¹¹⁸ Bundesamt für Migration (BFM), *Focus Russland. Ausweise und Ausreise*, 2012-02-06, s. 5

¹¹⁹ Landinfo, 2010-11-15, s. 6

¹²⁰ Landinfo, s. 7, *Russland: Utstedelse av innenriks- og utenrikspass*, 2009-12-04

¹²¹ Landinfo, 2010-11-15, s. 7

¹²² Ibid, s. 5-6

¹²³ UD, *Kontroll av ryska inrikespass och arbetstillstånd via internet*, 2007-10-12

av de gamla sovjetiska passen mot nya ryska, avslöjade polisen 77 000 efterlysta personer.¹²⁴

Ryskt inrikespass

4.2.2. Sovjetiska inrikespass

Huruvida inrikespass från sovjettiden fortfarande är giltiga eller inte är oklart. Enligt rysk lag skulle de sovjetiska passen sluta gälla från och med juli 2004, men flera nyhetstidningar har rapporterat om ett beslut från högsta domstolen 2006 om att passen fortfarande är giltiga och utan begränsad giltighetstid. Samtidigt beslutade domstolen att alla ryska medborgare måste bära med sig ett inrikespass från den ryska federationen. Enligt viss nyhetsrapportering har dock inte alla ryska medborgare inrikespass. Andra uppgifter kommer från ryska ambassaden i Ottawa som hävdar att de sovjetiska passen är ogiltiga sedan 2004 och att överdomstolsbeslutet endast gäller för ett enskilt fall och inte i allmänhet.¹²⁵

4.2.3. Utrikespass

Utrikespass är den handling som bekräftar ryska medborgares identitet utomlands.¹²⁶ Utrikespasset utfärdas oftast av FMS, men i undantagsfall även av Utrikesministeriet.¹²⁷ Ryska utrikespass har utfärdats sedan 2001.¹²⁸

Den lokala FMS-avdelningen registrerar uppgifterna om utfärdat utrikespass i ett datasystem som heter "AC Ryska pass". Enligt uppgifter från Landinfo

¹²⁴ Landinfo, 2010-11-15, s. 11

¹²⁵ Immigration and Refugee Board (IRB), Russia. Documentation required to obtain the new internal passport, whether individuals must trade in the older internal passport models to obtain a new one (2006 - March 2007), 2007-03-08, <http://www.refworld.org/docid/47d654743b9.html>

¹²⁶ Udlændingestyrelsen, Sikkerheds- og genneskerettighedsforhold mv i Tjetjenien 2005-08-16, s. 34

¹²⁷ UD, Förfrågan rörande id-handlingar Ryssland, 2009-02-23

¹²⁸ UD, Ryska pass, 2001-01-18

har det inte gått att bekräfta om databasen är identisk med det federala register över utfärdade inrikespass som har samma namn.¹²⁹

Utrikespass innehåller uppgifter om:

- För-, efter- och mellannamn
- Medborgarskap
- Kön
- Födelsedatum
- Födelseort
- Utfärdandedatum
- Giltighetstid
- Utfärdande myndighet

I vissa fall finns även uppgifter om:

- Visum
- Passerade landgränser
- Registrering vid en ambassad eller konsulat.¹³⁰

I vissa sammanhang, som exempelvis när man ska växla pengar, är det tillräckligt med ett utrikespass som identifikation. Utrikespasset ersätter emellertid inte inrikespasset som fullvärdig ID-dokumentation.¹³¹

Ryska medborgare som fyllt 18 år kan ansöka om utrikespass. Detta görs både skriftligen och genom personlig inställelse.¹³² Ansökan kan göras överallt i Ryssland, men handläggningstiden blir längre om den görs på annan ort än där personens boende är registrerat. Det tar en månad i det första fallet och fyra i det andra.¹³³ Detta borde formellt även gälla för tjetjener.¹³⁴ Vid utfärdandet av utrikespasset antecknas detta i personens inrikespass.¹³⁵ Barn kan finnas inskrivna i sina föräldrars utrikespass upp till att de är 16 år, men det finns även möjlighet att ansöka om utrikespass för barn.¹³⁶

Dokumentet nedan krävs för ansökan om utrikespass.

- Födelseattest och bekräftelse på ryskt medborgarskap om personen är under 14 år
- Inrikespass
- Foto på personen
- Kvitto på att avgifterna för utrikespasset är betalda.

¹²⁹ Landinfo, 2010-11-15, s. 14

¹³⁰ Udlændingestyrelsen, 2005-08-16, s. 34

¹³¹ Landinfo, 2010-11-15, s. 5

¹³² Udlændingestyrelsen, 2005-08-16, s. 34

¹³³ Ibid, s. 34

¹³⁴ UD, *Förfrågan rörande id-handlingar Ryssland*, 2009-02-23

¹³⁵ UD, *Regler för bosättning och folkbokföring inom Ryssland*, 2005-02-10

¹³⁶ Bundesamt für Migration (BFM), *Focus Russland. Ausweise und Ausreise*, 2012-02-06, s. 9

Det är möjligt att få ryskt utrikespass utfärdat vid ryska ambassader i utlandet. Enligt lag ska personen som ansöker om pass personligen hämta ut det.¹³⁷ Män mellan 18 och 27 måste även ta med ett intyg från det lokala militära värvningskontoret eller ett bevis på genomförd militärtjänst.¹³⁸ Under militärtjänst eller liknande kan man förvägras utresa, vilket innebär att man saknar rätt till utrikespass. Innan inkallelsen har man dock rätt till ett sådant.¹³⁹

Ryskt utrikespass (ej biometriskt)

4.2.4. Biometriska pass

Det finns två typer av ryska utrikespass: biometriska och icke biometriska. Den federala lagen N 337-FZ från 21 december 2009 ändrade giltighetstiden för de biometriska passen från fem till tio år. Ändringen trädde i kraft 1 mars 2010. De ryska myndigheterna slutade samtidigt att utfärda de gamla biometriska passen med fem års giltighetstid, de är dock giltiga tills de går ut. Den 1 mars fick de biometriska passen 46 sidor, de hade tidigare 36 sidor. De gamla utrikespassen utan biometriska uppgifter kommer även i fortsättningen att användas och en rysk medborgare som inte har ett pass kan välja om han eller hon vill ha ett biometriskt eller ett vanligt pass.¹⁴⁰

Enligt lagen kostar de biometriska passen 3500 rubel, för barn under 14 år kostar de 1500 rubel, utrikespass utan biometriska uppgifter kostar 2000 rubel, för barn under 14 år kostar de vanliga passen 1000 rubel.¹⁴¹

¹³⁷ Landinfo, 2010-11-15, s. 13-14

¹³⁸ IRB, 2006-03-13

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ Landinfo, 2010-11-15, s. 12

¹⁴¹ FMS, *Предоставление государственной услуги по оформлению и выдаче паспорта гражданина Российской Федерации, удостоверяющего личность гражданина Российской Федерации за пределами территории Российской Федерации*, <http://www.fms.gov.ru/info/FAQ/item/18180/>

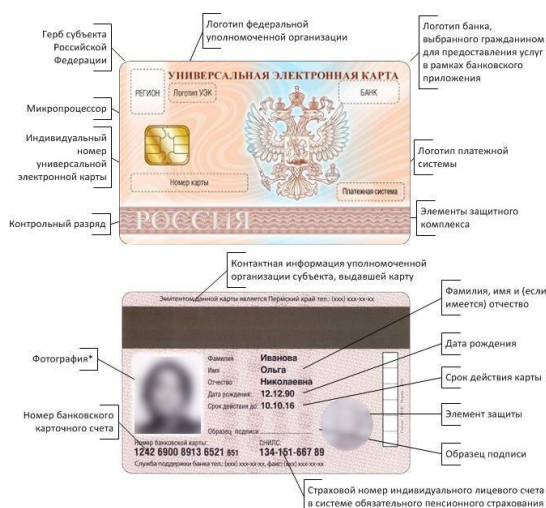
Biometriskt pass

4.2.5. Sovjetiska utrikespass

Sovjetiska utrikespass var giltiga fram till 31 december 2005 eftersom de slutade utfärdas 31 december 2000 och hade en giltighetstid av 5 år. Passen går inte att förnya.¹⁴²

4.2.6. ID-kort

Sedan 2013 är det möjligt att ersätta inrikespasset med ett s.k. ”universiellt ID-kort”. ID-kortet ska kunna ersätta inrikespasset som legitimation och dessutom ersätta en rad andra civilrättsliga handlingar. Än så länge har administrativa, tekniska och ekonomiska hinder gjort att antalet utfärdade ID-kort är mycket begränsat.

* - в случае выдачи универсальной электронной карты по заявлению гражданина

Ryskt ID-kort

¹⁴² UD, Giltighetstiden av cccp pass. [Ryssland], 2003-09-30

4.2.7. Födelsebevis

ZAGS utfärdar födelse-, äktenskaps-, och dödsbevis och registrerar uppgifterna i ett datasystem som används både på central och lokal nivå inom ZAGS.¹⁴³

Enligt information från norska ambassaden i Ryssland utfärdas vid födseln ett födelsebevis (*Spravka o rozhdenii, справка о рождении*) som är giltigt en månad.¹⁴⁴ Se vidare avsnittet 2.2.2. *Regler och krav kring registrering.*

2007 blev medborgarskapsbeviset ersatt av en stämpel på födelseattesten som bekräftar det ryska medborgarskapet. Det är FMS där personen är bostadsregistrerad som har mandat att bekräfta medborgarskapet med stämpeln.¹⁴⁵

En födelseattest innehåller uppgifter om:

- Förnamn på barn och föräldrar
- Efternamn på barn och föräldrar
- Fadersnamn (mellannamn) på barn och föräldrar
- Medborgarskap
- Födelsedatum och ort
- Datum och ort för utfärdandet av födelseattesten
- Föräldrarnas etniska tillhörighet (frivilligt)
- Nummer och utfärdande myndighet¹⁴⁶

Gällande födelseattester bör följande kontrolleras: Om dokumentet är stämplat eller antecknat med "POVTORNOE", alternativt "DUBLIKAT" är det inte en originalhandling. En senare utfärdad födelseattest (dvs. en kopia) har samma utfärdandedatum som originalet. Att handlingen är en kopia innebär inte att den är en förfalskning, men det har förekommit att personer skaffat sig en "ny födelseattest" för att underlätta migration.¹⁴⁷

¹⁴³ Landinfo, 2010-11-15, s. 11

¹⁴⁴ Ibid

¹⁴⁵ Ibid, s. 6

¹⁴⁶ Landinfo, *Hva er reglene for foreldreansvar?*, 2008-11-17, s. ??

¹⁴⁷ UD, *Förfalskningar, strafflagstiftning, samt s.k. ambassadförfrågningar. [Ryssland]*, 2005-09-14

Födelseattest

4.2.8. Äktenskapsbevis

Äktenskap registreras hos ZAGS. Detta kan göras på alla orter i Ryssland och formellt gäller samma regler i landet, även om tillämpningen kan variera. Kyrklig vigsel är möjlig, men kräver att äktenskapet först registrerats hos ZAGS.¹⁴⁸ Se även avsnitt 2.2.2. *Regler och krav kring registrering.*

Följande dokument krävs vid giftermål:

- Ansökningsblankett
- Giltigt inrikespass
- Eventuellt skilsmässointyg
- Kvitto på att avgiften är betald¹⁴⁹

Registreringen äger rum mellan en och två månader efter att ansökan lämnats in. Vigselbevisen ser likadana ut oavsett var de utfärdas. Registreras giftermålet i en region med ett annat officiellt språk utfärdas ett dubbelsidigt vigselbevis med ena sidan på ryska och andra sidan på regionspråk, som t.ex. i Tatarstan eller Basjkirien.¹⁵⁰

¹⁴⁸ UD, *Registrering av äktenskap i Ryssland*, 2006-10-15, s. ??

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Ibid.

Vigselbevis

4.2.9. Dödsattest

Som nämnts ovan gällande äktenskap och födelse är det ZAGS som registrerar dödsfall.¹⁵¹ De registrerar namn, födelseort, födelsedatum senaste bostadsregistrerade adress, datum och ort för dödsfallet.¹⁵²

Dödsattest

¹⁵¹ UD, *Kontroll av ryska inrikespass och arbetstillstånd via internet*, 2007-10-12

¹⁵² Landinfo, 2010-11-15, s. 11

4.2.10. Militärkort

Militärkort eller ”Vojenji biljet” (Военный билет) utfärdas till personer som:

- Gjort militärtjänst
- Övergått till reserven
- Inte gjort militärtjänst pga. medicinska eller andra skäl
- Män som fyllt 27 och inte gjort militärtjänst

I militärkortet antecknar militären beslut rörande personen och dennes militärtjänst. Kortet ska uppvisas vid t.ex. ansökan till universitet, ansökan om kredit eller vid folkbokföringen.¹⁵³

Militärkort

4.3. Förekomst av korruption och andra integritetshotande faktorer

På Transparency Internationals korruptionsindex 2014 hamnar Ryssland på 136:e plats av totalt 174 länder.¹⁵⁴ Norska Landinfo redogör för hur betalning av mutor anses vara vanligt förekommande i det ryska samhället, att korruptionen anses vara högst inom polisen och bland andra offentliganställda, samt att information tyder på att korruption är mer utbredd i Norra Kaukasus jämfört med övriga Ryssland.¹⁵⁵

FMS har vidgått att korruption bland dess anställda förekommer och uttalat att myndigheten vill bekämpa korruptionen. Landinfo värderar betalning av muta för att kringgå regelverket i samband med utfärdande av pass som utbredd. Ett exempel är att många, oftast i syfte att spara tid, använder sig av mellanhänder – företag som fyller i och lämnar in ansökningshandlingar och hämtar ut pass – för att få pass utfärdat. Troligtvis har sådana företag kontakter inom FMS och betalar för att kunna hämta ut pass utan den

¹⁵³ UD, *Förfrågan rörande id-handlingar Ryssland*, 2009-02-23

¹⁵⁴ Transparency International, *Corruption perception index 2014: Results*, <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

¹⁵⁵ Landinfo, *Russland. Innenriks- og utenrikspass*, 2012-09-07, http://landinfo.no/asset/2161/1/2161_1.pdf, s. 14f.

berördes närvaro. FMS har pekat ut detta förfarande som den främsta korruptionskällan inom myndighetens regionala avdelningar.¹⁵⁶

Såvitt gäller Norra Kaukasus (och de främsta exempel som ges från Tjetjenien) kan konstateras att en vanlig anledning för enskilda att betala muta i samband med ansökan om pass förefaller vara att korta ner en annars lång handläggningstid, men Landinfo hänvisar till källor som även ger exempel på andra situationer. Det är enligt Landinfos information fullt möjligt för en person från exempelvis Tjetjenien som befinner sig i utlandet att få inrikespass utfärdat utan personlig inställelse, genom mutor eller personliga kontakter. En källa som Landinfo refererar uppger att det kan vara möjligt för personer som är efterlysta för rebellverksamhet i Tjetjenien att genom personliga kontakter få pass utfärdat, på äkta eller falska personuppgifter. En annan källa resonerar dock kring riskerna som är förknippade med detta för en FMS-anställd.¹⁵⁷

Det är, enligt Landinfos bedömning, möjligt att i Ryssland få utfärdat äkta inrikes- och utrikespass där innehållet inte överensstämmer med landets register, dvs. äkta handlingar med oriktiga uppgifter.¹⁵⁸

4.4. Dokumentlöshet

Omfattningen av dokumentlöshet i Ryska Federationen är svåröverskådlig. Som tidigare nämnts är det endast en mycket liten del av befolkningen som inte registreras vid födseln. Det finns dock individer som av olika anledningar är i avsaknad av basala identitetsdokument. Detta gäller i första hand romer och meshketturkar. Avsaknaden av dokumentation innebär i princip att individen stängs ute ifrån basala samhällstjänster såsom sjukvård och socialförsäkringssystemet. Den som saknar ID-handling kan heller inte rösta, köpa tåg- eller flygbiljetter och är utestängd från den vanliga arbetsmarknaden.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Landinfo, 2012-09-07, s. 16

¹⁵⁷ Ibid, s. 16f.

¹⁵⁸ Ibid, s. 17f.

¹⁵⁹ ERRC, s. 15

5. Källförteckning

(alla källor är hämtade 2016-01-26)

Alinga Consulting Group, *FMS To Legalize Passport Market*, 2009-08-09
http://www.acg.ru/english/fms_to_legalize_passport_market

Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (ACCORD), *Russian Federation: 1) Acquisition of Russian citizenship; 2) propiska system*, 2004,
https://www.ecoi.net/file_upload/response_en_63361.html

Bundesamt für Migration. BFM *Focus Russland. Ausweise und Ausreise*, 2012-02-06, Lifos 28034

Council of Europe: Commissioner for Human Rights, *Report by Nils Muižnieks, Council of Europe Commissioner for Human Rights, following his mission in Kyiv, Moscow and Crimea, from 7 to 12 September 2014*, 2014, <http://www.refworld.org/docid/54bf76d54.html>

Danish Immigration Service, *Security and human rights in Chechnya and the situation of Chechens in the Russian Federation – residence registration, racism and false accusations; Report from the Danish Immigration Service's fact finding mission to Moscow, Grozny and Volgograd, the Russian Federation; From 23 April to 13 May 2014 and Paris, France 3 June 2014*, 2015,
http://www.ecoi.net/file_upload/90_1423480989_2015-01-dis-chechnya-fact-finding-mission-report.pdf

Danish Immigration Service, *Chechens in the Russian Federation – residence registration, racially motivated violence and fabricated criminal cases*, 2012, <http://www.refworld.org/docid/532c03cd4.html>.

ECRI, *ECRI report on the Russian Federation (fourth monitoring cycle)*, 2013, <https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/country-by-country/russia/RUS-CbC-IV-2013-040-ENG.pdf>

Embassy of the Russian Federation in Malaysia, *Frequently Asked Questions*, 2015, <http://malaysia.mid.ru/web/embassy-of-the-russian-federation-in-malaysia/frequently-asked-questions>

EUDO Citizenship Observatory, *Country Report: Russia*, 2012, <http://eudo-citizenship.eu/docs/CountryReports/Russia.pdf>

European Roma Rights Center (ERRC), *Russian Federation: Country Profile*, 2013,
<http://www.errc.org/cms/upload/file/russia-country-profile-2011-2012.pdf>

FMS:s hemsida:

<http://www.en.fms.gov.ru/>

<http://www.fms.gov.ru/fms/structure>

<http://www.fms.gov.ru/fms/structure/central>

<http://www.fms.gov.ru/fms/structure/subjects>)

<http://www.31.fms.gov.ru/about/structure/?type=8>)

Регистрационный учет, <http://www.fms.gov.ru/gosuslugi/item/12893/>

<http://www.fms.gov.ru/info/FAQ/item/18180/>

Freedom House, *Freedom in the World 2015 - Russia*, 2015-01-28,

http://www.ecoi.net/local_link/295274/416294_en.html

Freedom House, *Freedom in the World 2015 - Crimea*, 2015,

<http://www.refworld.org/docid/54d0d7b415.html>

(Den ryska statliga webportalen) Gosuslugi/Госуслуги,

<https://www.gosuslugi.ru/>

Höjdestrand, Tova, *The Soviet-Russian production of homelessness*

Propiska, housing, privatisation, 2003,

http://www.anthrobase.com/Txt/H/Hoejdestrand_T_01.htm

Immigration and Refugee Board. (IRB) *Russia. Availability of fraudulent documents*, 2013-11-05

<http://www.refworld.org/docid/52a831074.html>

Immigration and Refugee Board of Canada. (IRB), *Russia:*

Requirements and procedures to obtain internal and foreign

travel passports; whether biometric passports have been issued;

if so, information on the biometric passport, including stored

biometric data and its appearance; requirements and

procedures to obtain a biometric passport within Russia;

whether it can be replaced and renewed from abroad, including

requirements and procedures, 2011-11-08

<http://www.refworld.org/docid/5072b4d92.html>

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Russia: Whether a*

database containing residency registration information of Russian citizens

exists; how it is accessed and under what circumstances; how it is updated,

2009-12-14a,

<http://www.refworld.org/docid/4b7cee8937.html>

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Russia: Residence*

registration system; official procedures to change registration; whether

registration is required to access government services; police treatment of

ethnic minorities and unregistered persons; regional restrictions on

registration, particularly in Moscow, St. Petersburg and Yekaterinburg,

2009-12-14b, <http://www.refworld.org/docid/4b7cee8728.html>

Immigration and Refugee Board. (IRB) *Russia. Documentation required to obtain the new internal passport, whether individuals must trade in the older internal passport models to obtain a new one (2006 - March 2007)*, 2007-03-08, <http://www.refworld.org/docid/47d654743b9.html>

International Federation for Human Rights, *Russia: The UN reviews dramatic crackdown on civil and political rights in Russia*, 2015, <http://www.refworld.org/docid/552cd9c13a.html>

Kaminska, Malgorzat, URIC (2009-02-09) E-mail

Lagstiftning:

The Constitution of Russia, First Section. Chapter 1. The Fundamentals of the Constitutional System, 1993,

<http://archive.kremlin.ru/eng/articles/ConstEng1.shtml>

The Constitution of Russia, First section, Chapter 2. Rights and Freedoms of Man and Citizen, 1993,

<http://archive.kremlin.ru/eng/articles/ConstEng2.shtml>

Federal Law No. 62-Fz Of May 31, 2002 On Russian Federation Citizenship (with the Amendments and Additions of November 11, 2003, November 2, 2004), 2002,

<http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/4189>

Об актах гражданского состояния, lag nummer 143-FZ, 1997,

http://zags.mos.ru/legislation/normativno_pravovye_akty/796089/

О праве граждан Российской Федерации на свободу передвижения, выбор места пребывания и жительства в пределах Российской Федерации, lag nummer 5242-1, 1993,

http://www.fms.gov.ru/upload/site1/document_file/JM9dx5axm0.pdf

Об утверждении правил регистрации и снятия граждан Российской Федерации с регистрационного учета по месту пребывания и по месту жительства в пределах Российской Федерации и перечня должностных лиц, ответственных за регистрацию, resolution nummer 713, 1995,

http://www.fms.gov.ru/upload/site1/document_file/wmZgtpgrUT.pdf

Указ Президента Российской Федерации Об Утверждении Положения О Порядке Рассмотрения Вопросов Гражданства Российской Федерации, lag nummer 1325, 2002, http://www.carim-east.eu/media/legal%20module/natfr/RU_Pres%20Decree%20Citiz.pdf

Landinfo, *Respons Russland: Krav til foreldres samtykke ved søknad om statsborgerskap for barn*, 2015,

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33935>

Landinfo, *Tsjetsjenia: Ekteskapsinngåelse, skilsmisse og barnefordeling*, 2014-07-16, http://landinfo.no/asset/2927/1/2927_1.pdf

Landinfo, *Russland. Innenriks- og utenrikspass*, 2012-09-07,
http://landinfo.no/asset/2161/1/2161_1.pdf

Landinfo, *Russland. Innenriks- og utenrikspass*, 2010-11-15,
http://landinfo.no/asset/1474/1/1474_1.pdf

Landinfo, *Russland: Utstedelse av innenriks- og utenrikspass*, 2009-12-04
http://www.landinfo.no/asset/1092/1/1092_1.pdf

Landinfo, *Hva er reglene for foreldreansvar*, 2008-11-17,
<http://www.landinfo.no/index.gan?id=919&subid=0>

Migrationsverket, *Ryska Federationen - förfalskningar av tillfälliga identitetshandlingar*, 2009-05-04, (avställt Lifosdokument)

Migrationsverket, *Att tänka på vid samtal om identitet med människor från forna Sovjetunionen*, 2005-10-12, (avställt Lifosdokument)

Minority Rights Group International, *Protecting the Rights of Minorities and Indigenous Peoples in the Russian Federation: Challenges and Ways Forward*, 2014, <http://www.refworld.org/docid/547c73c04.html>

Moscow International Portal, *Russian citizenship*, 2015,
http://moscow.ru/en/trip_planning/formality/migrale/citizenship/

Moscow Times, *Duma Approves Simplified Procedures for Receiving Russian Citizenship*, 2014-05-04,
<http://www.themoscowtimes.com/article/497566.html>

Moscow Times, *The Propiska Sends Russia Back to the U.S.S.R.*, 2013-01-17, <http://www.themoscowtimes.com/opinion/article/the-propiska-sends-russia-back-to-the-ussr/474085.html>

President of Russia, *Laws on admitting Crimea and Sevastopol to the Russian Federation*, 2014, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/20625>

President of Russia, *Law on citizenship procedures for people recognised as Russian-speakers*, 2014-05-21,
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/20821>

President of Russia, *Amendments to the law on citizenship have been submitted to the State Duma*, 2012,
<http://en.kremlin.ru/events/president/news/15112>

Radio Free Europe/Radio Liberty, *Moscow simplifies citizenship for native Russian speakers*, 2014-03-06,
<http://www.refworld.org/docid/534d2e4eb.html>

Russia Beyond the Headlines, *Qualified foreigners to get Russian citizenship faster under new rules*, 2015-08-12, http://rbth.com/society/2015/08/12/qualified_foreigners_to_get_russian_citizenship_faster_under_new_rule_48457.html

Russian Legal Information Agency, *About 12,500 Russians fined since early 2015 for concealing dual citizenship*, 2015-08-04, <http://www.rapsinews.com/news/20150804/274352272.html>

Transparency International, *Corruption perception index 2014: Results*, <http://www.transparency.org/cpi2014/results>

UD, *Angående illegal gränspassage i finska Vaalimaa och Nuijamaa*, 2008-11-18, (avställt Lifosdokument)

UD, *Kontroll av ryska inrikespass och arbetstillstånd via internet*, 2007-10-12, (avställt Lifosdokument)

UD, *Registrering av äktenskap i Ryssland*, 2006-10-15, (avställt Lifosdokument)

UD, *Förfalskningar, strafflagstiftning, samt s.k. ambassadförfrågningar. [Ryssland]*, 2005-09-14, (avställt Lifosdokument)

UD, *Regler för bosättning och folkbokföring inom Ryssland*, 2005-02-10, (avställt Lifosdokument)

Udlændingestyrelsen, *Sikkerheds- og menneskerettighedsforhold mv. i Tjetjenien Rapport fra fact-finding mission til Moskva 24. maj - 1. Juni 2005*, 2005-08-16, <http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/5544B66D-15C6-4AA5-BEA4-4AAF369E0F2C/0/Tjetjenien2005endelig.pdf>

UNICEF, *Birth Registration in Central and Eastern Europe & the Commonwealth of Independent States*, 2008, [http://www.unicef.org/ceecis/RIGHT_AT_BIRTH.CEECIS\(1\).pdf](http://www.unicef.org/ceecis/RIGHT_AT_BIRTH.CEECIS(1).pdf)

UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *2009 Global Trends: Refugees, Asylum-seekers, Returnees, Internally Displaced and Stateless Persons*, 2010, <http://www.unhcr.org/4c11f0be9.html>

U.S. Department of State, *2014 Country Reports on Human Rights Practices - Russia*, 2015, <http://www.refworld.org/docid/559bd54328.html>

U.S. Department of State, *2013 Country Reports on Human Rights Practices - Russia*, 2014, <http://www.refworld.org/docid/53284a815.html>

Управление записи актов гражданского состояния города Москвы
(ZAGS i Moskva),

http://zags.mos.ru/uslugi/registratsiya_rastorzheniya_braka/

Lifos publikationer

Landrapport är en längre rapport som syftar till att utgöra underlag till rättschefen.

Temarapport är en rapport som omfattar ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

Lägesanalys är en kort rapport som syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

Scenarioanalys är en rapport som primärt syftar till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

Fråga-Svar är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation- och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

[www.migrationsverket.se](http://lifos.migrationsverket.se) • <http://lifos.migrationsverket.se>